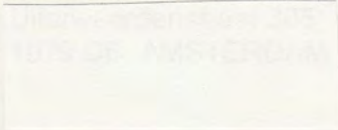

Vogelwerkgroep Amsterdam
Commissie bescherming
t.a.v. Frank Warendorf

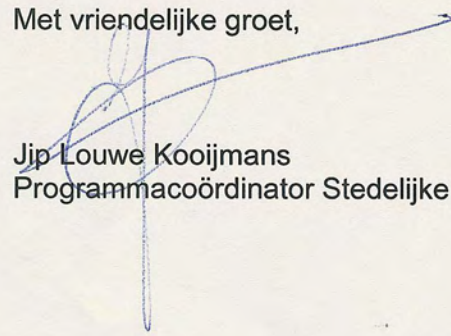
Datum : 17 maart 2010
Ons kenmerk : 10 B110
Doorkiesnummer : 030 6937731 (jip.louwekooijmans@vogelbescherming.nl)
Betreft : advies Carolina MacGillavrylaan

Beste Frank Warendorf,

Op jouw verzoek heb ik een advies geschreven ter vermindering van het aantal raamslachtoffers onder vogels langs de Carolina MacGillavrylaan in Amsterdam Oost - Watergraafsmeer.

Veel succes met verdere acties.

Met vriendelijke groet,

Jip Louwe Kooijmans
Programmacoördinator Stedelijke milieus

Bijlage 1: Advies ter vermindering van het aantal raamslachtoffers onder vogels langs de Carolina MacGillavrylaan in Amsterdam Oost - Watergraafsmeer.

Advies ter vermindering van het aantal raamslachtoffers onder vogels langs de Carolina MacGillavrylaan in Amsterdam Oost - Watergraafsmeer.

1 Inleiding

Woensdag 10 maart jl. bezocht ik, samen met twee leden van de Vogelwerkgroep Amsterdam, de Carolina MacGillavrylaan in Amsterdam. Bij enkele hoge glazen wanden vinden vogels regelmatig de dood als gevolg van een botsing. Het gaat om twee grote wanden van de gemeente en de wanden in de binnenhoven van de DUWO.

2 Algemene informatie

Over raamslachtoffers

Vogels nemen glas niet waar, net als mensen. Maar anders dan mensen kunnen vogels ook niet 'bedenken' dat er ergens glas is. Zeker niet als de illusie van een doorgang bestaat. Dat geldt voor transparant en spiegelennd glas. Door hun wijze van voortbewegen zijn vogels veel kwetsbaarder dan mensen; een botsing met een ruit is in de helft van de gevallen fataal. Goede glasmarkering kan het aantal slachtoffers met 80% terugbrengen.

Niet alleen de grootte van het glazen oppervlak speelt een rol, ook de hoogte en de omgeving van een gebouw zijn bepalend. De meeste slachtoffers vallen op de onderste twaalf meter, daarboven vallen gebouwen in de regel voldoende op. Glazen ruiten en transparante geluidschermen vormen een extra belemmering voor vogels.

Algemene maatregelen ter voorkoming van botsing van vogels tegen ruiten

Uit onderzoek blijkt een markering met verticale lijnen van 2 cm breed en een onderlinge afstand van 10 cm het meest effectief¹ is. Andere patronen volstaan ook, zolang de transparantie voldoende doorbroken wordt. Bij horizontale lijnen van 2 cm breed moet de onderlinge afstand 5 cm zijn. Eén figuur per vierkante meter glas kan voldoende zijn, maar als de onderlinge afstand tussen de markeringen groter is dan 28 cm gaat het effect deels verloren.

De markering heeft bij voorkeur een kleur die sterk contrasteert met de omgeving. Opgaande beplanting in de directe nabijheid van grote glazen constructies verhogen de kans op botsingen.

---

¹ Dienst weg- & waterbouwkunde van Rijkswaterstaat zie: DWWwijzer 104

3 Situatie langs de Carolina MacGillavrylaan

Vogelsoorten

Op verzoek ontving ik van de Vogelwerkgroep Amsterdam een lijst van vogelsoorten welke dood gevonden waren bij de glazen schermen langs de Carolina MacGillavrylaan. Deze lijst lijkt mij accuraat. Het aantal kleine vogelsoorten² is de telling hoger dan het aantal dat op deze lijst staat. Het is bekend dat kleine vogels slechts enkele uren blijven liggen en vervolgens worden weg gehaald door aaseters als bruine rat [*Rattus norvegicus*], ekster [*Pica pica*] en huiskat [*Felix domesticus*], deze zijn in de hoofdstad algemeen aanwezig. In andere gevallen zijn de kleine vogels snel vergaan. Bij controles met een frequentie van eens per week is de kans groot dat deze soorten worden gemist.

Onder de Vogels die als slachtoffers zijn gevonden, bevinden zich:

- Broedvogels die het hele jaar in het gebied aanwezig zijn [standvogels] zoals merel, houtduif en wilde eend
- Broedvogels die alleen in de zomer aanwezig en 's winter weg trekken [zomergasten] zoals bosrietzanger, zanglijster en tuinfluiter
- Vogels die alleen 's winters of tijdens de trektijd aanwezig zijn [doortrekkers & wintergasten] zoals houtsnip

Hieruit blijkt dat op deze locatie de slachtoffers het hele jaar vallen.

Redenen van botsingen

De vogels gebruiken het gebied op twee vergelijkbare manieren.

- Zij zoeken voedsel op de grond zoals de gazons rond het gebouw en gebruiken struikgewas en kleine bomen op het spoortalud als dekking of nestplaats [Houtduif, merel, houtsnip, zanglijster]. Ze vliegen op van de grond naar de dekking wanneer zij worden opgeschrikt [bv. door een mens] en vliegen dan tegen de ruit.

Of

- De vogels verplaatsen zich van de ene kant naar de andere kant van het gebied, net als de begroeiing langs de ringdijk en de sloot langs het spoor [wilde eend, bosrietzanger].

Door de inrichting van de ruimte maken de vogels gebruik van de ruimte tussen de gebouwen. Zodoende werken de glazen wanden als een soort val waartegen vogels zich te pletter vliegen.

4 Oplossingen

Conclusie

Gezien de grootte van het glasoppervlak, het aantal slachtoffers en de ligging, acht ik het noodzakelijk dat permanente en afdoende maatregelen worden getroffen. Dit kunnen aanpassingen zijn aan de omgeving of aanpassingen aan de gebouwen. De huidige maatregelen zijn niet afdoende.

Aanpassingen aan de omgeving zullen zeer rigoureuus zijn en ontmoedigen niet alleen vogels, maar degraderen het gebied ook als woonomgeving voor mensen. Alle landschapselementen die door vogels gebruikt worden zullen dan moeten worden verwijderd, dat geldt voor het gazon, de begroeiing op het spoortalud, de bomen in de binnentuin en de oeverbegroeiing in de omgeving. Dit is absurd en niet wenselijk. Daarom pleit ik voor een simpele aanpassing aan het gebouw.

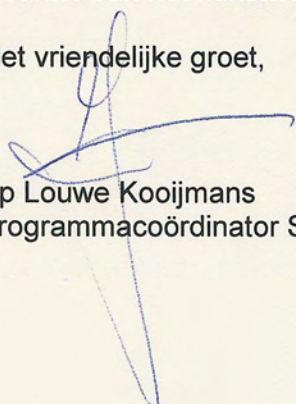
² Zoals: zangers, vinken en heggemus

Advies

Ik adviseer de glazen wanden te voorzien van een markering met verticale lijnen van 2cm breed en een onderlinge afstand van 10cm. Dit kunnen gezandstraalde matte banen zijn. Deze permanente voorziening houdt de glazen wanden transparant en doet geen afbreuk aan het karakter van het kunstwerk, maar is veel effectiever dan stickers.

Met vriendelijke groet,

Jip Louwe Kooijmans
Programmacoördinator Stedelijke milieus